

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 4.—Núm. 174.—Diumenge 13 de Desembre de 1903.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys ciils sino tot quant se refereixi á la organisiació interior de nostra terra: volém que catalans sian los juegues y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia's plebs y cavalls; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions i impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forsova presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Siguèm pràctichs

Lo Catalanisme militant està en un moment històrich solemne, en un període de crisis importantíssim.

Y no entenem per *crisis* un daltanhaix, un anorrement, una desfeta, com se sol entendre avuy aquest mot, sinó lo que verdaderament significa, és a dir, un moment psicològich àlgid del qual n'ha de sortir per l'esperit una ruta nova, un estat fisiològic suprem que ha d'imprimir una nova direcció a les forsas del ser; ruta y direcció que serán de victoria, de mort o d'estancament, segons lo tractament donat a la crisis. En aquest sentit estan en crisis, en certs moments, un boig, una pàrtera, un criminal, un descregut, un impúber, una batalla, un partit, una Causa Nacional. La crisis se resoldrà en bé o en mal, segons lo tacte, l'erginy, la ciència, la previsió y'l sentit pràctic del qui ha d'escullir los medis de dirigir, un estat tan delicat y marcar la nova via.

En aquest sentit està en crisis lo Catalanisme militant, és a dir, està després de tantes eleccions, en un estat tan especial, tan únic, tan delicat, que, segons com lo tractin los directors, o donarà un salt definitiu—definitiu a la llarga—cap a la victòria segura, o s'estancará, per vint anys al menys, sobre las actuals glòries conquistas.

Vetaqui la gènesis d'aquesta crisis fonda, que resultarà saludabilíssima sens dubte.

Després de las darreres vergonyes colonials, s'acoblà al voltant del vell núcleu autonomista bona part—la més sincera y la més perjudicada—de la societat catalana. Y del període d'espàndiment poètic y històrich, se passà al segon període de tot poble oprimit que reacciona vivint en certa llibertat política sota's opresors: lo de las eleccions, febrosas, entusiastas, bullentes.

Los fruits recollits en aquest segon període són sempre grossos, imponderables, però ben diferents dels que se creyan recollir la majoria dels lluitadors; és més gròs de lo que esperaven, però d'una altra mena de lo que esperaven. Se creyan arrastrar a tothom—inclusa la massa indocta,—conquistar los llochs públichs, regenerar lo material. Grans fruits, però irrealsibles en aquest període. En canvi produceix un fruit més gròs, molt més gròs: un exèrcit disciplinat, abnegat, disposat a tots los sacrificis, y desitjant aquests sacrificis com una necessitat irresistible.

Ha passat, axis, l'any de las eleccions nerviosas. La gran massa, la massa analifabeta—que té rahó, però no és de rahó—no ha vingut ab los patriots, a pesar d'haverla treballada ab febre, ab constància. Y aquesta febre, aquest constant entusiasme, continuant per la llei de l'inèrcia y esperonats pel desengany, han creat un estat tal en lo Catalanisme militant, que devem aproveitarlo. En aquest moment històrich s'estan sumant tanta energies, ha multiplicat tant lo desitj de fer, obran tanta forças no encarriladas dintre del cós social de la nostra Causa—tot pera donarli una forta empenta,—que fan que estiga, com déjam, en crisi profunda, és a dir, en un estat interessantissim de fussia d'energies, de concretació de desitjos informes, de germinació plena y potènt de grans projectes. Ara's van fonent totas aquestes activitats futures sota un motlló que's hi donarà forma per molts anys, y en aquesta cristalització consistirà la crisi. Segons la direcció que s'hi darà, encarnaran aquelles activitats en un motlló, o en un altre. Y és cas de conciencia que's directors ho pensin.

Aquestes activitats no poden encarnar l'any que ve en las eleccions, perquè no n'hi haurà, perquè la crisi s'ha de resoldre de diferent ma-

nera de lo que l'ha p oduida, y perquè—sense descuidar això—tothom demana medis més segurs, més radicals, més humans. Per això tothom dirigeix las mirades a las institucions de cultura, a l'educació y a l'instrucció. Parlem clar.

Los treballs a fer, o's dirigiràn primariament a la generació actual, o a la generació que puja. En lo primer cas, se dirigiràn a l'*instrucció*; en lo segon, a l'*educació*. En lo primer cas, los medis serán conferències, bibliotecas, llibres, follets, periòdics; en lo segon, escolas. L'estat crític actual poden, donchs, resoldrel los directors o cap a la generació actual, ab l'*instrucció* y publicacions, o cap a la generació que puja, ab l'*educació* integral y las escolas.

Sembla que's tira cap a lo primer. Aumentan los periòdichs dedicats al gròs públic, las Bibliotecas populars catalanas van sortint ab abundància, s'organisan conferències a obrers y s'estan recollint suscripcions pera gastar mensualment 4.000 pessetes en llibres socials y historietas. Y devant d'aquesta direcció, que sembla que's generalisa, hem d'alsar la veu tots serenament y dir ben alt:

*Dirigirse primariament a la generació actual, no resol res: és un absurd sociològich—confirmat per recent experiència—la conversió de aquesta generació. Ademés, l'*instrucció*, tampoc resol res: això ho creyan los enciclopèdistas jacobins. Encara més: si l'*instrucció* fós remey y la generació actual, curable, se negaria a rebre la aquesta instrucció, perquè está malalta del cervell, del cor y del ventrell. Pot tot això probarse fins l'evidència; en altres llochs ho fet y tots s'hi conforman.*

*No hi ha més remey—social, polítich y econòmic—que l'*educació* de la generació que puja. Fixèm-se bé en dugas paraules: educació (no instrucció), generació que puja (no l'actual). Més resumit, lo servey únich són las Escoles educativas modernes y enmolllades a nosaltres.*

Es trist tenir que renunciar a la generació actual, però confiarhi és antípràctic, és romanticisme pur, és idealisme que no fa pels catalans. Siguem pràctichs. Y ja que no és nostra Causa partit polítich, distingim-nos també d'ells, ab medis pràctichs, serenament segurs en lo dia de demà.

Es que tardarà a exercir la generació que puja? Pels qui no ho sabien s'ha de recordar que una generació són 15, són 20 anys. ¿Creyeu en quinze anys portar a port la nostra Causa, dirigintnos al *servum pecus d'analfabet* d'avuy? Donchs, la Pedagogia y la Sociologia vos asseguran fer una generació nova en igual terme.

Resumint:

Instruint la generació actual, conquistaràm una minoria insignificant, y pujarà com la d'ara—pitjor que la d'ara—la generació futura.

Educant la generació que puja, conquistaràm—per l'influència dels fills y del tracte—una minoria insignificant dels d'avuy y pujarà ben nostra la generació que puja.

Qui sàpiga sumar y restar, pot comparar.

*

Estèm—ho repetim—en un període crítich d'activitats que han d'empenyire ruta. Aquesta ruta és doble, y han de senyalarla's directors. Los dirigits darán sa activitat, sos diners, son entusiasme, tant si s'esculleix una ruta com un'altra. Si anèm a les Escoles, fem un salt definitiu cap a la victòria, definitiu en lo dia de demà. Si anèm a *instruir* als d'avuy, com a tasca capdal, nos estanquem en lo actual... fins que, adonàntsens d'aquí anys los directors, emprenquin allavars las Escoles, ab quatre, deu, quinze anys de retràs.

¿Com se resoldrà la crisi? Si tenim en compte'l sentit dels directors y sos actes passats, podem contestar que's resoldrà bé y que tindrem Escoles.

JOAN BARDINA.

Comensa la dispersió

Para nosos, los republicanos, sean ciñalquiera los estímulos con que se nos requiera, seguiremos mantenendo la integridad de nuestra representación, y si alguna individualidad llegase á haber (cosa respecto de la cual nadie puede ofrecer garantías) que creyera que podía traspasar, como en otras ocasiones se hiciera, el límite infranqueable de la República, en un paso de regreso hacia la Monarquía, esto lo consideraremos la indeclinable de las cosas, entregado á una contemplación, en la cual su propósito, aun con ser patriótico, que yo no pretendo en este caso indagar, le habría de advertir que no hay posibilidad de que los ideales que le mantuvieran en el seno de esta representación se hagan compatibles con aquellos que en la infranqueabilidad de la República, con los cuales la Monarquía se ha sellado y consagrado en la vida de nuestra patria, porque aquí no hay nada, absolutamente nada, que ligue á la Monarquía con esta gran comunión de fines nacionales.

Paraulas d'en Salmerón al Congrés.

No tota la tasca dels republicans al Parlament ha quedat reduïda a l'obstrucció inútil y al devassall d'oratoria ab quèl seu quefe *magesstàtich* y alguns més de la colla entretenen a la massa que's comensa a impacientar perquè no arriba ni's veu de lluny sisquera la caiguda de la Monarquia. Lo paragraf que encapsala aquestes ratllas demostra ben a les claras que no tothom ha perdut lo temps y que, segurament, algun d'aquests joves per mereixer, que s'ho havien de menjat tot fà algunes mesos, quan lo tronar contra la propietat y la religió valian un acta de diputat, se contentaran fentse passar la gana en alguna direcció general o altre alt càrrec, proporcionat a l' hora del triomf pel flamant partit democràtic... monàquich.

Ara si que's republicans podrán agrair-ho n'en Canalejas lo favor que's ha fet. Ells, que no s'ha pas molt temps, lo rebien poch menys que triomfalment a Alacant, Valencia, Castelló, Tortosa y altres poblacions; ell s que passejaran cofoys la democracia y'l radicalisme de l'ex-jove ex-ministre; ell s que tanta fè havien posada en aquest partidari teòrich de la forma republicana, trobarse a horas d'ara, com qui diu a la vigília del cop, ab quèl mateix Canalejas se n'entra al llur galliner pera arroplegar los pollastres més sans y tendres!....

Perquè, se pot jurar, tot això ha vingut de la formació del nou partit democràtic y radical *in partibus*, partit a lo que's veu, sancionat en enllaçades regions ahon se dóna la *alternativa* a las quatretas de governants que's empobreixen. Ja ho deyan nosaltres l'altre diumenge y ningúns vá fer cas. «Ho veuen ara, senyors de l'impaciencia, noys de bonas casas y joves per mereixer, com calia desenterrar de pressa aquells comitès de família, constituits en moments d'ardiment democràtic en la taula del cafè o en la soletat del despatx? Ho veuen com los voliam bé nosaltres tan bescantats de clercals y retrògados? Tres setmanas que los avensem la nova: cal que reconeguin que'n som de debò d'aven-sats.

Mes, tornant a n'en Salmerón, ab gaires tardes tan desgraciadas com la del passat dilluns, aviat no se'n cantaria gall ni gallina. S'embrancá ab la qüestió de la pèrdua de las colonies y en Maura l'embestí de ferm preguntantli què havien fet los republicans unitarials pera evitar lo desatre ja que també eran partidaris de la política del *último hombre y la última peseta*. Se las enfila després contra Canalejas y aquest lo deixá l'endemà sense paraula al demanarli que concretés lo seu criteri sobre las Associacions Religiosas y l'Ensenyança després d'haver fet remarcar la diferencia de pensar entre'l quefe actual dels republicans, y personatges de tant relleu dins lo mateix partit com Muro, Azcárate, Labra, Alvarez. No podia tenir semblant discurs més digne remat que'l paragraf que's serveix de tema per'l present article.

Trist pervindre se li espera al seyor Salmerón si després de sa llarga, accidentada y desgraciada vida política no li queda altre recurs que licenciar las tropas com un temps feu en Castellar. Ell prou ha donat en p'le Parlament un toch d'atenció, prou ha deixat veure que si algú se'n v'á del seu costat no portarà pas la representació del partit, però, farà efecte l'avís? tornarà l'ovella descriptriada?

Prompte ho sabràm, perquè'l ca-leindrà polítich a Espanya sembla que voli. Mal és, de totas maneras, qu'en Salmerón digui lo que diu y tent un paper ben dejeitat hagi de passar uns quants dies posantse de acord ab los seus *vassalls* pera contestar un discurs d'en Canalejas. Això a tot arreu que entenen de política son senyals evidents de que'l vent de la dispersió no tardarà a aclarir las filas del partit ahont se presentan.

Liberals... de pega

Es una gran veritat, y sembla impossible que sent veritat y gran sigui tristíssim confessarla. Es una de tantas aberracions, es una de tantas ocasions en l'Historia del món en que's homes altruistes y verdaderament aimants del saber han de confessar ab tristesa una veritat que's aplana, mes ells són esclaus de sa honradeza.

La veritat és la següent: Lo moviment adelantat modern, o mellor dit, lo moviment adelantat modern que ell mateix aixís s'anomena, negant que ho siguin los que's resisten a abdicar de son criteri y a posar aqueix criteri als peus d'uns quants senyors que usufructuan lo de tots, aqueix moviment, a tota veu, sense respectu ni paliatius de cap mena, y usant tots los medis coneiguts de propaganda i predica desordre en tot, despreci a tot, burla, descarnada de tot! Ni ordre, ni llibertat! Aquest és lo *lema*. Una passió baixa, un salvatge deliri de conquerir drets... debers? ni una paraula, ni'l més petit indici per cap cantó.

Nota indispensable, característica, verdadera marca de fàbrica d'un adelantat modern: l'irreligiositat, i però no la seva! d'aquesta ja sab que'n és amo y dueny, lo que no vol de cap manera és la religiositat en ningú, y lo que nega en absolut, ab ridícula serietat, és que un avensat modern pugui creuer altra cosa que's discursos dels que desinteresadament són quefs del moviment que tant farà progressar a l'Estat espanyol, quant ells manin... si hi arriban. No, no't demostro que la religiositat és una antigala inútil, ni tant sols ab la superioritat espontània de criteri que la meva filiació d'avensat me dóna r'aconsejo, ab tò protector, que no siguis ruch, sinó que' nego dret a disfrutar tranquilment y ab tota llibertat de l'idea que't sembla tant respectable. No, no't parlo de separació de l'Iglésia y de l'Estat, sinó que no vull iglesias ni per mí ni per tú, junta ni separadament de l'Estat. Bravo, *liberals!* M'heu convenit.

Fà modern ésser rabiosament anticatólic, fanàticament sectari. Lo plat més deliciós està vist que dèu ésser un filet de frare o una costella de capellà. Com si la bondat o malaltat de frares y capellans junts poguessin alterar l'hermosíssima doctrina del cristianisme. No hi ha dubte, nos acostem als caníbals a passos agitant.

Que no comprenen que això no és serio, ni modifica las idees de qui pensa ab son cervell y non té cap de llogat? Que no veuen que això precipita a un fanatisme repugnant en homes? Que no pensan que las ideas valen molt més que's homes, ja que las primeras viuen anys y anys y los homes passan per la Terra com lo llamp?

Siguèu liberals, senyors avensats

ab marca de fàbrica: vosaltres, si volieu, siguèu budistas, mormóns, mahometans o no'n tingieu cap de religió, però permeteu que quatre infelissos creguin ab lo que vulguin, y si tant desitj teniu de civilisarnos a tots, usieu un altre am, més gròs, o posieu més esqué, perquè tal com teniu armada la canya no pescareu més que peix petit que tot està plè d'espinas, o deixeulo creixer, cultívuelo, que temps a vindre potser ne podrà fer un bon plat.

Es digne d'aplaudir vostre afany en civilisar a tothom, però ne treuïau més profit ab un'altra forma, ab la reflexió, ab lo rahonament, perquèls que tenen quatre dits de front volen usarne pel seu compte del seu cervell y molt més si l'han cultivat; si'ss convensem ja les deixarán totas las antigalles y fins vos ho agrairán si tan bé's troben ab lo cambi.

No és solzament en aqueix punt lo desprecí, lo desordre, la burla, és absolutament en tots los punts que's presentan. Ells sí que l'han retirada la llibertat! Potser per antigalla.

W.

Expanció comercial

Ibero-Americana

III Y DARRER

Deyam en nostre article anterior que's produccions espanyols que podian ésser importats a l'Argentina, deuen ésser calificats en productes manufacutrats y productes alimenticis.

En los primers no cal que'n esforsem gaire en fer comprendre nostra superioritat. L'Argentina és pais gran importador de maquinaria de totas classes, puig com a pais relativament nou, reb l'impuls de potentes societats extrangeras que s'hi han constituit y que montan los serveis verdaderament a la moderna. Això no obstant, nostre país no hi pot anar a buscar mercats, puig la maquinaria està encara molt atrassada y no té condicions pera competir ab l'industria dels Estats Units, que són los que, lo mateix a Amèrica que a Europa, portan la davantera, arribant fins a convertir en un de los millors mercats a la mateixa Inglaterra.

No cal donchs pensar en fer negocis ab maquinaria ni ab gèneros similars. Quedan com a productes manufacutrats los teixits. En teixits s'ha fet a Espanya, més ben dit, a Catalunya, quelcom més de profit, mes també nostra producció acusa un grau d'inferioritat respecte a los similars dels Estats Units, Alemanya y Inglaterra. Ademés nostre comers illuita ab dificultats d'ordre econòmic que veiem molt difícil de vencer y bona prova de lo que costarà arrelar corrents mercantils, no obstant la bona voluntat de la colònia espanyola y fins dels fabricants, n'és lo recent fracàs de la Sucursal del Banc de Sabadell, que fou creada ab la sola finalitat d'afavorir l'intercambi entre Espanya y l'Argentina.

Segons frase dels comissionats catalans, en lo ram de teixits tot està encara per fer en lo referent a l'exportació a Amèrica, y en lo que fà relació als productes alimenticis, creyem que ja tot està fet y percut. No fa molts anys, lo 1885, encara nostre país era senyor absolut dels mercats del Plata en lo que's refereix a vins. Eran aquells dels més valiosos y los negocis

ORFEBRERÍA RELIGIOSA

DE LA
ANTICA FÁBRICA
de SEDERÍAS Y TALLER
de BRODATS
Fills de Miquel Busí
BARCELONA

Artística pera Salóns
en Bronzo

Bronzo-Or

—x—

Plata Santamaría
de la casa

A. y A. Santamaría
BARCELONA

ORNAMENTS D'IGLESIÀ

Carlons desaparegueren com article d'importació. Avui en dia l'Argentina importa sols 500.000 hectòlitres de vins exòtichs, dels que una meitat, aproximadament, són espanyols.

De vi ordinari ja no se'n parla; són tot vins especials: Garnacha, Sechs, Málaga, Priorat, Alèlla, és a dir, vins que no poden imitar ab la deficient classe dels indígenes, mes també hi ha impossibilitat de pensar ab que Espanya pugui augmentar gran cosa sa exportació, puig hi ha que comptar que sempre hi haurà que introduir a l'Argentina Barlettas, Oports, Marsals, Syracusas, Burdesos, etz., etz. Mancats de la classe dels vins ordinaris, cal esperar poca cosa de l'Argentina, puig així com nosaltres no podràs jamà concedir grans condicions per als blats y carns argentins per tenir articles similars que defendre, tampoc allí poden oferirnos gran cosa per los vins, per l'imperiós necessitat en que's troben de protegir la producció indígena.

Segueixen en importància los olis. D'aquest article l'Argentina importa uns 6.000.000 de kilos, dels que corresponen a Espanya 1.000.000, o siga'l 20 per 100, absorbint l'altre 80 per 100 los olis francèsos y italians. Nos portan aquesta ventajeta per la millor preparació, lo mateix en puresa que en los envasos, y veiem molt difícil conseguir a Amèrica lo que no s'ha pogut lograr a Europa. L'exportació d'olis a nostre país queda reduïda a la primera matèria, essent los francesos y italians qui'ls refinan, purifiquen y l'envien després com a producte propi.

Altre article de bastant comers ab l'Argentina és lo de conserves de peix, ab lo que tampoc competim fins ara, precisament per la poca puresa dels olis empleats en sa fabricació, que fan que casi sempre les conserves espanyolas tinguin un regust desgradable.

Quedan després d'aquests alguns altres comestibles. Admetillas, avellanas, sigróns y altres més. Aquests ja s'importen en escala reduïda y no cal esperarne gran cosa, puig los mercats no donan més de si.

Les relacions ab l'Argentina deurián y deuràndonch en tot cas esendarse ab un tractat de comers favorable y aquest dubtèm molt que puga conseguirse, per los interessos oposats que representen los blats y carns y's vins.

Esperem ab dalit l'obra que deguda a las observacions pensan publicar a l'arribar a Espanya los Srs. Zulueta y Rahola, y esperem més encara, que'l comers nacional, sacudint sa apatia, logri alguna cosa de profit en los mercats sud americanos.

**

Entre tant y pera que's vegi quants caps hi ha que lligar, transcribim á continuació las conclusions sotmesas als Delegats espanyols en lo banquet ofert per lo «Club espanyol de Montevideo», recomenantloshi que procurin sa realisació.

Aquestas importants conclusions són las següents:

«Primer. Creació d'escoles de comers imitant a las d'Alemanya y Estats Units, pera que'l nostres comerciants peninsulars modifiquen el seu criteri y procediments mercantils.

Segon. Establiment d'escoles pràcticas d'Agricultura y Remaderia, imitant a las de Canadá, California

y Australia, ahont aquells rams se troban avuy en major progrès.

Tercer. Escoles industrials pera encarrilar per nous camins a la joventut espanyola, inclinada sols fins avuy a las carreras literaries, teològicas y empleomania atrofiantys y debilitants.

Quart. Reformas de las Ordenanças de Duanas, que són un obstacle al desenrotollo y expansió del comers espanyol dintre y fòra del país.

Quint. Facilitats pera l'abandament o enrolament dels barcos, evitants la vergonya de la desaparició de la bandera espanyola en los mars y l'escàndol de que a Barcelona y Bilbao, per errors fiscals, desde 1900, més de vint barcos espanyols han pres banderas extranjeras.

Sisè. Habilitació de Cadiz com a port franch, y creació de zones neutrals en lo Mediterrani y en l'Atlàntic pera facilitar las comunicacions del comers y la navegació ab Espanya, perquè avuy sols to'an en la península lo dèu per cent dels vapors que surten d'Amèrica y no passan per Espanya ni'l cinch per cent dels americans que van a Europa.

Setè. Supressió de l'impost de Guerra que's cobra sobre tot passatge de o pera Espanya y allunya de la península als viatgers d'Amèrica o s'eludeix pels peninsulars fugint dels ports espanyols y desembarcant als veihins de Lisboa, Burdeus y Marsella.

Vuitè. Establiment d'una secció especial pera Amèrica en el ministeri d'Estat y personal de diplomàtics y cònsuls coneixedors d'Amèrica, pera la representació en aquesta, seleccionant personal y aumentant los sous, pera impedir que sian los d'Espanya los que'l tenen més baix en aquets països.

Novè. Rebaixa en l'Aranzel Consular, lo més alt que avuy existeix.

10. Llibertat al comers de trànsit, pera que's ports espanyols, los més proxims a Amèrica, tinguin las ventajetas que Amberes a Bèlgica y Génova a Italia donan a las mercaderias d'Alemanya que s'embarcan per aquells ports.

11. Supressió de l'impost d'importació de llibres en espanyol, procedents d'Amèrica, lo que ha impedit conéixer la bibliografia d'aquella a la Península, sent Espanya la nació hon se coneixen mènys las obres dels països de idioma castellà.

12. Que la premsa espanyola s'associi pera tenir servey telegràfic d'Amèrica, com tots los periòdics d'aquesta tenen d'Espanya, devant dedicar també secció especial als assumptos y interessos hispà-americans.

Las manifestacions transcritas de si són prou eloquents, pera demostrar que'n s'han trobèm en un estat de decadiment mercantil, lamentable, que'n fa diçil la lluita ab altres pobles més avansats, essent precisament aquest lo sentit que ha informat nostres articles y lo que'n mogué a escriurels al veurer la facilitat ab que la premsa tota's deixava portar de grans obtiñismes al jutjar la tasca de l'embaixada comercial. Ab la major bona voluntat que'n plau reconeixer en uns y altres, la tasca és en si dificilissima y vulga. Dèu que de tot aqueix esclat d'entusiasmne surti alguna cosa de profit.

A.

L'Obra del Diccionari Català

Hem rebut lo número 17 del *Butlleti del Diccionari*, correspondent al Desembre, al qual s'hi ha ajuntat la fulla de portada y l'Index del primer tomo del Butlleti formant pels números fins al present mes publicats desde la seva aparició.

Aquest número no porta altre text que l'article bibliogràfic que sobre las *Qüestions de llengua y literatura catalana* darrerament donadas a llum per Mossèn Alcover, ha publicat la important revista *La Ciudad de Dios* que publican los pares Agustins de l'Escolar. L'article en qüestió, ab tot y firmarlo'l Pare Conrat Miseños Saenz, distingit literat y director de aquella revista, cau en una sèrie de inconveniences que diuen prou clarament de la manera com són estudiades enllà de l'Ebro las nostras coses tocant en qüestions de llengua y literatura catalanas, y fins l'esperit ab que se les miran, y sobre tot que manifestan, sens adonarsen sisquera, ab quina facilitat se deixan engatusar la gente dels oficialismes pels cantants referidors que'l posan al cantó del nostre renaixement, encara que's tracti d'assumptos científichs d'una llengua que, ells per ser la catalana, no solzament s'ho prenen a broma, sinó que fan tot lo que saben pera deprimirla y llevarla l'importància que ha tingut en los segles de or y que té avuy mateix devant de una munió de savis filòlegs, no catalans, ni menys castellans, sinó estrangers.

Per això Mossèn Alcover, ab la sal i aticisme de frase y llenguatge que li és tan peculiar y que té ja consagrada com a seva, desentrançant tots y cada un dels equivocats conceptes encesos pel literat Agustinià, hi aboca grans raigs de llum, trayent del cabal de coneixements que d'aquestas matèries compta, irrebatibles y convincentes rahons que posan la cosa en lo seu just lloc. En la refació dita hi emplea unas nou planas que abarcen XV punts de molt ben destriats conceptes, y ab aquest treball fineix lo primer volum de l'important Butlleti de la grandiosa *Obra del Diccionari Català*.

LO MATCH

I
Feyá vuit mesos y mitj que aquella partida durava.

Quina partida, amichs meus! Cap jugador d'escachs recordava haverne vista una igual. Era la primera vegada que'l dos jugadors més cèlebres del món se las havian, y questa primera vegada tenia que ésser la darrera.

Combat únic! Tom Penny contra Jonathan Pym. L'Inglatera contra la Amèrica. Lo món antic ab lo nou. En las dugas costas de l'Atlàntic los reporters estavan revolucionats, y, ja sobre'l seu pedestal, l'Historia imperial comensava a afinar lo seu burri, pera gravar en lo bronzo dels temps lo resultat d'aquesta lluita de gegants. Quí seria'l vencedor? Quí'l vençut? Punyenta incertesa en quel l'amor propi dels dos partits s'avivarà ab la rivalitat de rassas. Entre l'Elèctrich-Club de New-York y l'Excèntric-Club de Londres, l'emulació s'exaltava ab lo patriotisme. Era evident què'l dia de la derrota la bandera de la nació venduda seria arriada del balcó del circol deshonrat y que durant sis mesos al menys los tabliers d'escachs permaneixeran cuberts ab una glassa negra. Així solein ésser portats los dols suïs y devorats los afronts que cap revenia per esborrar.

Perque questa era la condició del combat. Aquest match devia ésser l'únic en lo seu gènero. No's comensaria mai més. Per totas dugas parts s'havia convingut aixís, y quedava estipulat que baix cap pretext lo vençut demanaria al vencedor una rehabilitació. Igual que aqueixos desafios a mort en que un sol dels adversaris dèu sortirre ab vida. Se coneixia massa als dos contraris y'l seu orgull indomable pera suposarlos capassos de faltar a n'aquell compromís soleme.

Es més, hi havia hagut forsa treball pera ferlos acceptar aquella lluita. Quan a forsa de diplomacia l'empresari Cornelius Kwick, que havia concebut l'idea d'organizar aquell espectacle, havia alcansat férlos hi admetre en principi'l desafio, s'havia presentat una qüestió importantissima que havia estat a punt de comprometre'l resultat de tants esforços. ¿Ahont tindria lloch la jugada?

A Inglaterra? May Jonathan Pym hi hauria consentit. A Amèrica?

Tom Penny d'un xich més s'ofega de rabia lo dia en que temeràriament se li teu la pregunta. Un pas fet cap al seu adversari per qualsevol dels campionats, no era un comensament de derrota y com l'implícita confessió de la seva inferioritat?

L'escrupol era massa lleigitim pera no ésser comprès per una o altra part. Se buscà un lloch neutral. Però ahont trobarlo?

Si hi hagués hagut en mitj de l'Atlàntic una illa qualsevol, un isot, una roca ahont hi capiguessin lo tablero y dugas cadiras, la cosa hauria estat resolta: però la Pròvidencia, qual ofici és prevureho tot, no havia previst aquest cas.

Obligat a suprir aquell oblit de la potència cestral, l'empresari proposà noilejar un barco que anclaria en plè Oceà, a la mateixa distància de la costa americana que de l'inglesa, a bordo del que serian conduits los adversaris, y que permaneixeria immòbil com un pontò'l s'is dies de calma y un seria creuer los dies de tempesta, durant tot lo temps que durés lo match. Dugas esquadretas, una ingleusa y l'altra americana, assegurarían lo servey de queviures y de carbó. Los dos clubs rivals, l'Excèntric y l'Elèctrich contribuiran per meitat als gastos de l'empresa. Ell, Cornelius Kwick, s'aconsestaria ab lo monopoli de las apostas y ab la comissió d'un hú per cent sobre'l total de las cantitats jugades.

Per enginyós que sigué el projecte fou menester abandonarlo. Qui podia dir quànt duraria la partida entre dos campions com l'ilustre Jonathan Pym y'l cèlebre Tom Penny? Sis mesos, potser. Donchs en sis mesos los partits de la mar no tenen fi ni compte. Un cicló tenia temps de passar y enviar a l'ilustre Jonathan Pym y al cèlebre Tom Penny a acabar lo seu match en lo ventre d'algún monstre mari: la ballena de Jonás o la serp del *Constitutionnel*. Era menester un altre terme mitj. Y's trobà.

Aquest medi seguì el cable elèctrich, que una vegada més anava a mereixer lo nom de llàs d'unió entre l'antic y'l nou món; y per això feya vuit mesos y mitj que Jonathan Pym y Tom Penny se disputaven a copia de telegramas lo títol gloriós de «campió universal del noble joch dels escachs.»

II

Cada dotze horas Tom Penny telegrafia a Jonathan Pym:

«Poso'l meu afil en lo quadro 15.»

Y cada dotze horas Jonathan Pym responia a Tom Penny:

«Y jo poso la meva reina en lo quadro 27.»

Y en l'espai de cada dotze horas l'empresari Cornelius Kwick, que una vegada més anava a mereixer lo nom de llàs d'unió entre l'antic y'l nou, rebia d'Inglatera un terme mitj de doscents cinquanta a trescents telegramas proposantli apostas, als que respondia totseguit que havia trobat quals acceptés. Onze escriptors s'ocupaven en portar los llibres d'aquesta comptabilitat transatlàntica, y fullejaven del matí al vespre y del vestre al matí un número igual d'immensos registres, en los que'l més grans noms de l'aristocracia ingleusa anavan formant en apretades columnas, cara a cara ab los dels marxants de petroli y traficants en porches salats més immensament richs de la lliure Amèrica. Y era tal lo moviment de telegramas ocasionat per aquella lluita internacional, que tres companyías de cables submarins que estavan en vigilias d'una espantosa quiebra s'havien refet de cop y volta salvadas del desastre per aquell retorn insperat de la sòrt.

Comensada'l 15 d'Octubre últim, la partida havia estat molt temps duptosa. Cap a la fi de Desembre Tom Penny havia afliuixat, yls partidaris de Jonathan Pym s'havien enorgullit d'una manera que no hi havia qui se'ls hi pogués acostar. Però veliaquí que a mitj Janer lo campió anglès, per una astucia genial, havia guanyat lo terreno perdut. Daltabaix de Pym y rehabilitació de Penny. A darrers de Mars era encara Penny qui s'aguantava ferm. Després, anantse estrenyire lo camp de batalla, las peripècias de la lluita s'havien fet cada vegada més ràpidas y decisivas.

D'un dia a l'altre la sòrt del combat canvia y la victoria passava, al menys en aparença, de Jonathan a Tom y de Tom a Jonathan, exaltant o precipitant alternativament als seus partidaris dels cims del triomf als abismos de la desesperació.

En fi, el 25 de Maig, lo campió americà tingué una d'aqueixas inspiracions que dominan la sòrt. Al rebre'l telegrama Tom Penny's cubri d'una suor freda. Però no's rendí y durant cinc dies allargà la seva agonía. Lo 30 de Maig tingué una sombra d'esperança. Un últim moviment del

séu contrari li obrí una porta de salvació... Semblant equivocació en el moment decisiu era possible!

Tom examinà les coses ab més calma. L'error no era pas cert. Podia amagar una supresa astucia. Què n'havia de pensar? Quin partit tenir? De partits no n'hi havia pas dos. Trampa o falta tenia per passar per la porta que s'obria. Si hi havia fuita Jonathan Pym estava perdut. Si era astucia Tom Penny quedava derrotat ignominiosament. Aquell Penny comprenegué que jugava l'últim trucon.

Una hora després, a l'obrir lo telegrama del seu contrari, Jonathan Pym tingué un somris de triomf.

—Senyors, digué als seus companys de l'Elèctrich-Club, fins a demà. Dins de dotze horas lo campeó d'Inglatera haurà firmat sa propia condemna.

Y envia'l seu telegrama mentre que un hurra formidable feya tronar las finestras de l'Elèctrich-Club.

L'endemà a Londres lo, socis de l'Exèntrich-Club, inquietos per no veure al seu company a l'hora reglamentaria, enviaren una comissió a casa seva. Los comissionats tornaren consternats. Tom Penny havia sigut trobat a terra, ab un atach de ferida, tenint encara a la mà'l telegrama de New-York que'l condemnava.

III

Feyá ja dues horas que en lo gran saló de l'Elèctrich-Club, Jonathan Pym, essegut al devant del seu tableau, entremetí dels prohoms del Circol, esperava de Londres lo telegrama del seu contrari venut.

Què significava aquell silenci? Lo famós Tom Penny hauria recusat en l'últim moment, y abans que firmar sa propia derrota hauria refusat l'enviò del telegrama que devia consagraria?

A n'aquest sol pensament, Jonathan arrugava las cellas. Aquell telegrama'l necessitava perquè ell sol acabava la partida... Sense'l match quedava en suspens y per segura que fós la victòria, li mancaria aquesta declaració que sols l'última jugada de Tom Penny podia donarli!...

Y donchs! se veuria robar aquest coronament de la seva carrera, y aquell títol de «campió del món» que

Xacolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovarán surtit de totes las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí.

Lo diposit está instalat en lo *Colmado Pelayo*, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

necessitan quartos y no lo saben ganar?

Vaja: per mi que ls donin cent duros y que callin, perquè sinó ja cal que coniensem a prepararnos a sentir la cansó de l'enfadós.

Ponentades

Ara que parlavam de l'altra banda de l'Ebre, me vè present lo ditxo de Ponent ni vent ni gent. D'a la gent ja ho hem vist y ho veiem cada dia, però del vent no n'havia fet cabal fins aquesta setmana. Los dich jo qu'el vent està ben bé a l'alsada de la gent d'aquelles terras!

Perquè Senzillament perquè mercès a les ponentades, mestralades o terraladas d'aquests darrers dies—diguinhot com vulguin los paranyers—la nostra Redacció està poch menys que invàlida. N'hem tingut tres al llit, dos que ab prou feynas poden anar pel carrer sense estornudar o que se's senti tussí d'un hora liuny, y un que l'hem perdut de vista segurament perquè la ventada se'l devia emportar a Mallorca. ¡Còm ès molt aficionat a passejar per la Rambla!

Jáns ho pensavam ja que a nosaltres lo Ponent nos havia de perjudicar més que als altres; però, ab francesa, may hauriam dit que fos en tan alt gràu. De totes maneres d'aquí en endavant procurarem anar ab un xich més de compte, no fos cas que algun dia per una ventada grossa y forta, vostès se quedessin sense la nostra visita setmanal.

Farèm com los apotecaris que—al menys los que són amics nostres—se donan bona vida y ni's costipan, ni's refredan per mal temps que fassí. Sèconeix que en temps de malalties es quan corre més bon aire pels entorns del taulell!!

Sants de la setmana

Diumenge, 13 de Desembre.—Santa Llúcia vg. y mr.—Dilluns, 14.—Sts. Nicasio y Pompeu bs.—Dimarts, 15.—St. Eusebi b. y mr.—Dimecres, 16.—Stas. Albina vg. y mr. y Adelaida emp.—Dijous, 17.—Sts. Llātzer b. y Franch de Sena cfs.—Dijous, 18.—Ntra. Sra. de l'Esperança o de la O.—Dissabte, 19.—St. Neomí mr. y sta. Fausta vg.

Quaranta horas: continúan a l'Iglésia de St. Domingo.

NOVAS

Honrèm avuy los p'anas de Lo CAMP ab la publicació d'un notable article de doctrina, degut a la ploma del distingit escriptor y propagandista de la Causa de Catalunya en Joan Bardina, y escrit expressament pera'l nostre modest setmanari.

A l'agráhir al company Bardina la distinció de que ns ha fet objecte, recomanèm als nostres amics la major atenció y estudi envers las encertadas consideracions de l'article «Siguem pràctichs».

Lo dijous celebrá assamblea general la Cambra de Comers pera discutir y aprobar dos assumptos de verdader interès: l'exposició a l'Ajuntament interessant la modificació de l'actual dret mòdich sobre vins y las tarifas de preus per tota classe de treballs al moli.

Fou aprobada, sens discussió, la solicitut demandant que ls drets mòdichs se rebaixin com segueix: alcohol, 1 peseta bocoy; aiguardent, 0'60; vi, bocoy 0'50 y bota 0'40.

Després de llarga discussió fou acceptat en principi lo projecte de Tarafas, acordantse somètrelas a la Cambra de Comers de Reus, a quin comers també és interessant en gran part.

Los comerciants de pesca salada encara no han deliberat sobre la conveniencia o no de mantindren los actuals drets mòdichs.

La direcció del Colegi Provincial d'aquesta ciutat ha tingut l'atenció de

Pastillas Morelló

convidarnos a la vetllada literari-musical que ab motiu de repartir premis als deixables que més s'han distingit en la passat curs, tindrà lloc avui a les tres de la tarda en lo Saló d'actes de l'esmentat Colegi.

Agraim com se mereix la finesa y procurarèm donar de tan simpàtica festa de cultura.

Ab motiu d'un solt que publicarem lo diumenge prop passat, se'n ha dirigit, ab atent B. L. M., lo senyor President de la Cambra de Comers d'aquesta ciutat fentnos saber que no es razonable que critiquem a dita Cambra per lo fet d'haver sigut una enitat de Barcelona la que haja conseguit fer desapareixer las dificultats qu'el govern de Noruega oposava a l'admissió dels nostres vins en las Aduanas d'aquesta nació.

Abans que tot hem de fer present que en aquell solt no criticavam a ningú; sols nos guiaj al publicarlo fer veure y posar de manifest lo poch fonamentats que són los judicis que certs elements caciquistas d'aquí fan en contra de Barcelona sostenint que la gent d'allà solzament treballan *pro domo sua*. En aquest cas, donchs, s'ha vist ben clar que a més de treballar pels interessos de Barcelona se'n recordan dels nostres.

En quant a lo que'n diu respecte a l'assumpto dels alcoholos, ja sab lo respectable Sr. President, y si ell no ho sab pot assessorarlo algú que pertany a la Cambra, que no n'hi ha prou ab haver enviat una exposició. Cal fer quelcom més, donchs això de las exposicions és un recurs gastat que a Madrid no'n fan cas.

L'eminent gramàtic català P. Jaume Nonell, acaba de publicar uns *Primeros rudimentos de Gramática Catalana* acomodats a la capacitat dels nens nenes que començan a anar a estudi.

Dita obreta, que de bon grat recomanem als nostres amics, té un caràcter esencialment practich y està bellament editada a l'impremta de Sant Josep de Manresa, que mostra una vegada més son gust y pulcritut en los treballs tipogràfichs.

Se vén encuadernada a l'infim preu de 60 céntims de pesseta.

Nostre estimadíssim amich D. Ferran de Querol y de Bofarull experimental d'ajous passat lo greu dolor de veurer morir a sa filleta Montserrat, hermosa nena de dos anys.

Ab tant trist motiu s'evidencien las simpatias ab que compta la distingida familia Querol, puig lo mateix a l'acte de l'enterro que a la missa d'àngels, celebrats respectivament lo divendres y dissabte hi assistiran las més distingidas famílies de Tarragona.

La Redacció de Lo CAMP, al transmetrer a la respectabilissima família Querol lo més sentit pésam, fa vots pera que Déu los hi concedeixi la resignació necessaria pera soportar aquest infortuni.

Obras d'art, figures, columnas, miralls, reproduccions y demás objectes pera regalo. Extraordinaria rebaixa en sos preus. Sols per aquest mes.—J. Caballé y Goyeneche.

Aquesta nit se celebrarà al Centre Català una lluïda funció teatral, representantse'l drama «La Pasiónaria» y la divertida pessa «La nieta de su abuelo».

La Secció Dramàtica de dit Centre continua preparant bon nombre de obres de nom, pera donar amenitat a las vetllades.

Orfebrería religiosa y ornamentos de Iglesia.—J. CABALLÉ GOYENECHE.

Nostres amics los Srs. Folqué y Garay, comissionats per la província de Tarragona y Castelló de l'important companyia de segurs contra incendis «La Catalana», han tingut l'atenció d'enviarnos dos bonichs almanachs anunciadors de dita Companyia.

Agraim l'obsequi.

Programa del concert que tindrà lloc aquesta nit en l'acreditat cafè del Centro a terceto de violí, armonium y piano, pels professors señors Torrents, Gols y Salvat.

1. «Si yo fuera Rey», Adam.
2. «Traviata», fantasia, Verdi.
3. «Mefistófele», epíclech, Boito.
4. «Faust», souvenir, Gounod.
5. «Cebiba Gavota», Salvat.

Hem vist ab gust que en la darrera sessió celebrada per la Diputació provincial s'acordà votar un crèdit pera adquirir un objecte d'art destinat a la festa dels Jocs Florals d'enguany.

Aquesta vegada la Diputació ha tingut més patriotisme que l'Ajuntament festejant degudament la presència de tres ilustres tarragonins en lo Consistori y coadjuant a una de las festes capdals de la literatura catalana.

Nos p'au ferho constar.

Demà dilluns, a les onze, tindrà lloc a l'Iglésia parroquial de Sant Francesc solemnes funerals en bé de l'ànima de D.ª Francisca Valldeperas, mare carinyosa de nostres particulars amichs D. Joan y D. Francesc Punsoda.

Renovèm a dits senyors y demés familia ab tal motiu l'expresió del nostre pésam.

S'ha publicat lo número corresponent a Novembre de la Revista *Patris*, ab lo següent sumari:

Flor de Novembre, per Martí Genis y Aguilera.—La Falugueta, poema en sis cants, per Joseph Aladern.—La sugestió del retrato, per Lluís Manau Avellanet.—Revifalla y defalliment, per J. Vives y Borrell.—De nostre Segon Petit Concurs; Poesías.—L'orgull d'un pí, per R. Cabús.—Consecuencias, per Lluís Ribé y Martorell.—Aniversari, per Albert Daroca Giralt.—A posta de sol, per Casimir Aymami.—Notas biogràficas, per Ll. B.—Crónica.—Entretiens.—Grabats: Monestir de Sant Cugat del Vallés: Claustres y jardí.—Los fadríns de San Boy, (cansó popular catalana).—A posta de sol.

Per avuy està anunciat en lo teatre de l'Ateneu l'estreno de la nova producció dels germàns Quintero «Pepita Reyes». Després d'aquest estreno's portarà a cap lo del monòleg «Las nosras riallas», original de l'escriptor d'aquesta ciutat Joseph Vazquez, desempenyat pel primer actor senyor Tutau.

En la funció de tarde's representarà l'aplaudit melodrama «La Cabaña de Tom» y la sarsuela «El fantasma de la esquina».

Lo Centre Català de Sabadell ha tingut l'atenció de convidarnos a la sessió pública que celebrarà avuy y en la que son dignissim President D. Gabriel Casals y Pena, desenrotillarà'l tema «La qüestió social y'l Catalanisme».

Agraim l'obsequi.

La banda del Regiment d'Infantería Luchana executarà avuy a la Rambla de St. Joan las pessas següents:

- 1.º Pas-doble El Ingeniero, Roig.
- 2.º Septimi ópera Babbo, Lives.
- 3.º Minuet Viejecita, Caballero.
- 4.º Concertant Alemá, Kumbela.

Segons llegim en un periòdic, la companyia del Nort en la línia de Lleida a Reus y Tarragona, desde primer de Janer a primer de Desembre d'enguany ha recaudat 35.581'91 pessetas més que en igual període de l'any passat.

J'lässima que no hagi augmentat en igual proporció la comoditat de que pot disfrutar lo passatger en dita línia.

La Diputació ha acordat informar favorablement la petició de l'Ajuntament de Montblanch que demana exenció de tributs a causa d'haver assolat aquell terme municipal una forta pedregada que destruí las culturas.

Lo temps sech que persisteix d'una manera alarmant, perjudica moltíssim los treballs agrícols, donchs las operacions de la sembra's retrassen llàstimosament o's practican en molt malas condicions.

Vulga ben prompte una sanotosa pluja portar la tranquilitat a la nostra pagesia tan combatuda pels flagells del Gobern y de la Naturalesa.

Convalecencies.—Ovi Licitina Giol.

Ahir s'havia de reunir a Barcelona'l Consistori dels Jocs Florals pera tractar de la redacció del cartell pera l'any vinent.

A causa dels continuats cambis de temps que experimentem des de fa quinze dies, són en gran nombre'l malalt en aquesta ciutat.

Així ho hem sentit assegurar a alguns senyors metges.

Neurastenia.—Neurosteògeno Su-granés.

Camisas y corbatas alta novata. Camiseria de Pau Brú, comte de Rius, 20.

Cansat de probar específichs seny cap resultat, l'únich que m'ha fet sortir espesíssim cabell a la calva més gran qu'el meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP. DE FRANCESC SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

Cervesa

de primera qualitat, se serveix á preus reduïts en l'acreditat establecimiento

LA BATERÍA

Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totes classes, marcas de primera y preus econòmichs.

Malalties nerviosas

y del ventrell

Consultori especial del Dr. Hom y Parellada.

De 3 a 5 tarde.—Dias de festa de 1 a 2

Pelayo, 9, 1.º 1.ª BARCELONA

LO NOTARI ARXIVER

Don Simó Gramunt

ha trasladat sa habitació y despatxa a la casa núm. 17 del carrer de Sant Agustí.

Ibarra y C.ª de Sevilla

Línia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastiá, Bayonne, Bordeaux, Nantes-Dur-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 17 de Desembre lo vapor **Cabo Quejo** son capitá, don Pere Bezaquea, admès carregat y passatgers pera's citats ports,

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Companyia Valenciana de Navegació

Línia regular de grans y ràpits vapors

ENTRE

Espanya, França è Italia

Vapors de la Companyia

Sagunto, Alcira, Játiva, Grau, Martos, Cabañal y Denia

Sortidas fixas y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella y Génova** los dimars de cada setmana escala la quinzenal a **Liorne**.

Pera **València, Alacant, Almeria, Málaga, Algeciras, Cadiz y Huelva** los dijous de cada setmana.

Viatges extraordinaris a **Marsella y Niza**.

S'admet passatge y càrrega á nolis reduïts.

S'admet càrrega ab nolis seguit y coneixement directe pera New York; Nàpols, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venècia, Malta, Triest, Fiume, Odessa, Braila, Galata, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbord a Génova.

Agent: D. Román Musolas

Carrer d'Apodaca, 38-TARRAGONA.—Teléfono, núm. 34

Doctor Girona Magriñá

Sorteo de los premios, 17 de Diciembre

GRAN LOTERÍA DE DINERO

600,000

Marcos ó aprox. Pesetas

1.000,000

como premio mayor pueden ganarse en caso más feliz en la nueva gran Lotería de dinero garantizada por el Estado de Hamburgo.

Especialmente:

I Premio á Marcos	300000
I Premio á Marcos	200000
I Premio á Marcos	100000
I Premio á Marcos	80000
I Premio á Marcos	60000
2 Premios á Marcos	50000
I Premio á Marcos	45000
3 Premios á Marcos	40000
I Premio á Marcos	35000
5 Premios á Marcos	30000
5 Premios á Marcos	20000
3 Premios á Marcos	15000
16 Premios á Marcos	10000
40 Premios á Marcos	5000
100 Premios á Marcos	3000
160 Premios á Marcos	2000
619 Premios á Marcos	1000
812 Premios á Marcos	400
32014 Premios á Marcos	169
20017 Premios á Marcos	300, 200, 144, 111, 100, 78, 45, 21

Marcos 10.856,562

ó sean más de Pesetas

18,000,000

La instalación favorable de esta lotería está arreglada de tal manera, que todos los arriba indicados 53.795 premios incl. 8 premios extraordinarios hallarán seguramente su decisión en 7 clases sucesivas.

El premio mayor en caso más fortuito de la primera clase que pueda importar Marcos 50.000, el de la segunda 55.000, asciende en la tercera a 60.000, en la cuarta a 70.000, en la quinta a 75.000, en la sexta a 80.000 y en la séptima clase, puede en caso más feliz eventualmente importar 600.000 especialmente 300.000, 200.000, 100.000 Marcos etc.

La casa infrascrita invita por la presente a inscribirse en esta gran lotería de dinero. Las personas que nos envíen sus pedidos se servirán añadir a la vez los respectivos importes en billetes de Banco, ó sellos de correo remitiéndonoslos pór v. lores declarados, ó en libranzas de Giro Mútuo sobre Madrid ó Barcelona, extiendidas á nuestra orden ó en letras de cambio fácil a cobrar por certificado. Se pueden hacer entregas por nuestra cuenta tanto en el Crédit Lyonnais de Madrid como en todas las Agencias de este establecimiento en Provincias, en este último caso se debe indicar que la consiguiente entrega ha de traspasarse al Crédit Lyonnais en Madrid para su abono en nuestra cuenta. En todo caso se debe mandarnos con el pedido el recibo correspondiente a Hamburgo.

Para el sorteo de la primera clase cuesta:

1 Billete original, entero: Pesetas 10
1 Billete original, medio: Pesetas 5

El precio de los billetes de las clases siguientes como también la instalación de todos los premios y las fechas de los sorteos, en fin todos los por-menos se verá del prospecto oficial.

Cada persona recibe los billetes originales directamente que se hallan provistos de las armas del Estado, como también el prospecto oficial. Verificado el sorteo, se envía a todo interesado la lista oficial de los números agraciados, provista de las armas del Estado. El pago de los premios se verifica según las disposiciones indicadas en el prospecto y bajo garantía del Estado. En caso que el contenido del prospecto no convenga á los interesados, los billetes podrán devolversenos pero siempre antes del sorteo y el importe remitido nos será restituído. Los pedidos deben remitirse directamente lo más pronto posible, pero siempre antes del

17 de Diciembre de 1903

(Fecha del sorteo)

VALENTIN Y C. IA

Expededuría General

Hamburgo (Alemania)

Para orientarse se envia gratis y franco el prospecto oficial a quien lo pida.

Droguería Plana

Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebollo 20

En questa casa trobarà la industria, la agricultura y las arts, un complert surtit de drogas, sulfat y primeras materias per abonsos ab riquesa garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

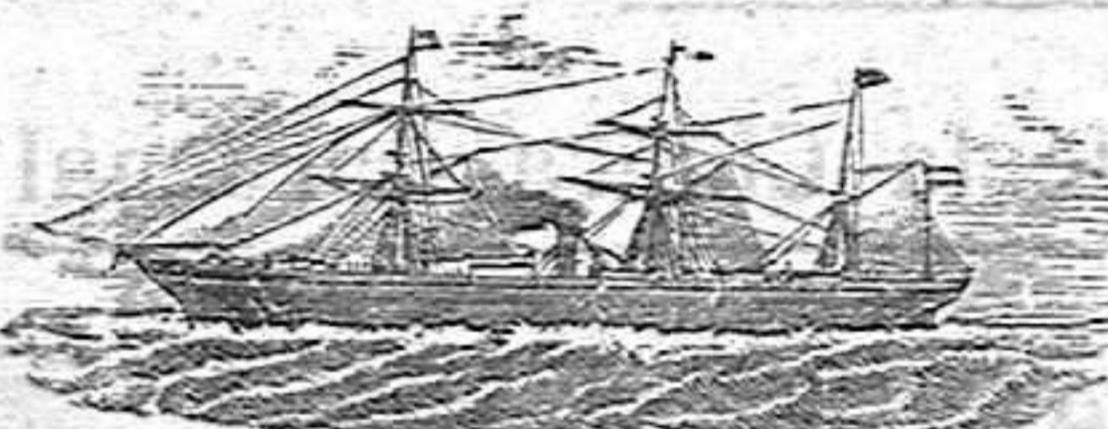
Sofre FLORESTILLA de la millor marca

TARRAGONA

Farmacia Plana

al costat de la antiga CASA FIGUERAS
REAL, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complert assortit de medicació pera curas antisèpticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aygas minero-medicinals
TARRAGONA

Serveys de la Companyia Trasatlántica

Línia de Cuba y Méjico.—Lo dia 16 de Desembre sortirà de Bilbao, lo 19 de Santander y'l 20 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y carrega pera Costafríme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.Línia de Nova-York, Cuba y Méjico.—Lo dia 26 de Desembre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 30 de Cadiz lo vapor **León XIII**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Desembre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cadiz, lo vapor **Manuel Calvo**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curacaví, Puerto Cabello y La Guayra, admitent passatge y carrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combinacions pera ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera qualis punts admetsen passatge y carrega ab bitllets y coneixements directes. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanaja y Camaná ab trasbord a Curacaví.Línia de Filipinas.—Lo dia 5 de Desembre sortirà de Barcelona, habent fet las escalas intermitjas lo vapor **Antonio López**, directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.Línia de Buenos Aires.—Lo dia 2 de Desembre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cadiz, lo vapor **P. de Satrustegui**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.Línia de Canarias.—Lo dia 17 de Desembre sortirà de Barcelona lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cadiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cadiz, Alacant y Valencia.Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Novembre sortirà de Barcelona y el 30 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escalas en Casablanca, Mazagán y altres ports de la Costa occidental d'Africa y Golf de Guinea.Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dijous y dissabtes. Sortidas de Tanger: dimarts, dijous y dissabtes. Per més informes dirigir-se á son agent **D. Emili Borrás**.

Ayqua naf SERRA

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President	D. Joseph Ciurana y Cabré
Vic-president	D. Pere Company y Molins
Administrador general	D. Bonifaci López Muñoz
Idem id. suplent	D. Pere Rius y Fábregas
Vocals	D. Joan Rovira y Palau
.....	D. Vicens Piera y Brills
.....	D. Joseph M. Lorjurt y Barbany
.....	D. Felip Durán y Piqué
.....	D. Vicens Aldrufeu y Prats
.....	D. Edelmír Borrás y Lozano
.....	D. August Vidal y Parera
.....	D. Lluís Massó y Simó

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

Dilegat a la província de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando.

MAQUINARIA

agrícola, industrial y vinícola
Complert assortit en ferreteria

MARCELÍ VICENS

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta província de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sànpera y C.ª, constructors d'arades y bogits pera ondas llaurades y demés màquines agrícoles.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable

Única que conté'l 80 per 100 d'oli de sèixe de bacallá y glicerofosfats y hipofosfits de cals y de sosa.

Aprobada y recomendada pels Col·legis de Metges y Farmacèutics de Barcelona, mitjançant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtic de Farmacia de Madrid y Codina Länglin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estímul del desenvolupament físich, creixensa d'òssos y surtida de las dents. Necesaria als nens, embrassades, vells y personas débils; pera las enfermetats consuntivas, convalescència, diabets, tos, catarros, tisis, escròfulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmaciacs y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major 14

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set à dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de dues à les tres de la tarde.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set à dos quarts de nou al vespre

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bò, que resisteix tota prova al devall d'un canó.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebòns, qui ai Rafael ni Murillo los podrián fer melló, aproposit per regalos; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastòns, parassols de totas menes que són molt barato y bons.

Mellor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

CENTRE D'INSTRUCCIÓ MUSICAL

DE TARRAGONA

EN LO

< SALÓ AYNÉ >

Ha quedat oberta la matrícula pera l'ingrés a las classes de Solfeig, Teoria de la música, Piano y Instrumentos d'arch.

Lo dia 1.º d'Octubre quedá obert lo curs de 1903 a 1904.

*** HORAS DE CLASSE ***

Senyoretas: de 5 a 7 de la tarde.

Noys: de 6 a 8 de la nit.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE

A. PONS ICART

SAN AGUSTÍ, NUM. 21, PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malaltias de las dents y genives.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totes classes.

Gran fàbrica de braguers

34, Unió, 24

Herniados (TRENCASTS)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y pràctics que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdics.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las irèncaduras.

Grans existencies en braguers de goma pera curació radical de las irèncaduras congènitas y adquirides de l'inflació y tot lo concernent á Cirurgia y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metges que han tingut ocasió de conèixerla, tant per los gèneros de son catàleg com per los preus reduïts.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34—TARRAGONA

ABONOS

químics y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complets especials per cada terra y cultiu.

ABONOS

organico-químics propis pera plantacions preparants també ab atenció á las necessitats de la planta y terra á que deuen destinar-se. Despullas, tercerilla etz., grans llegums etz.

COMISSIONS Y REPRESENTACIONS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.—Tarragona

Joan Ruiz y Porta